

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра приватного права
Кафедра права інтелектуальної власності та патентної юстиції**

ІТ-ПРАВО, КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ШІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

28 березня 2026 р.

Одеса
Фенікс
2026

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. О. Харитонова**,
докторки юридичних наук, професорки **І. В. Давидової**

Упорядники-укладачі:

Давидова І. В. — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Калітенко О. М. — кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Бобейко Н. І. — лаборантка кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право, кібербезпека та ШІ в умовах гібридної війни :
I-92 матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 28 берез. 2026 р.) / за заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова, д-ра юрид. наук, проф. І. В. Давидової. Одеса : Фенікс, 2026. 300 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.33701>

ISBN 978-617-8763-22-0

Збірник містить матеріали доповідей, присвячені актуальним проблемам ІТ-права, кібербезпеки, цифрової трансформації суспільних відносин, правового регулювання штучного інтелекту та захисту інформації в умовах гібридної війни, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 26 березня 2026 року в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення науковців, викладачів, здобувачів освіти, практикуючих юристів, фахівців у сфері інформаційних технологій і кібербезпеки з результатами сучасних досліджень щодо правових, організаційних і технологічних аспектів функціонування цифрового середовища в умовах сучасних викликів. Матеріали видання можуть бути використані в науковій, освітній і практичній діяльності, а також під час подальшого вдосконалення правового регулювання цифрових відносин і забезпечення кібербезпеки України.

342.95 : 343.32 (477) : 351.863

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти і структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Всеукраїнської наукової конференції

Харитонов Є. О. – завідувач кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія», д-р юрид. наук, проф. (голова);

Федотов О. П. – начальник науково-дослідної частини, професор кафедри морського, митного та інформаційного права, д-р юрид. наук, проф. (заступник голови);

Харитонova О. І. – завідувачка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, д-р юрид. наук, проф.;

Галупова Л. І. – доцентка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, канд. юрид. наук, доц.;

Зубар В. М. – професор кафедри приватного права, канд. юрид. наук, проф.;

Калітенко О. М. – професорка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Кривенко Ю. В. – доцентка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Токарева В. О. – доцентка кафедри приватного права, д-р юрид. наук, доц.;

Бобейко Н. І. – лаборантка кафедри приватного права.

Кривенко Юлія Василівна
*кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри приватного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

DEEPFAKE ЯК ПІДСТАВА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Сучасне суспільство характеризується стрімким розвитком цифрових технологій не лише у сфері глобальних економічних процесів, а й у сфері моделей соціальних та суспільних взаємодій на різних рівнях. Вдосконаленню deepfake-технологій сприяє процес швидкої модернізації програмного забезпечення та консолідації професійної спільноти програмістів.

Нові технологічні можливості, пов'язані з дипфейком, несуть серйозні ризики. Перелік загроз починається з окремої особи або групи користувачів і сягає рівня державних інтересів.

Упродовж останніх років технологія дипфейку набула широкого поширення серед користувачів. Більшість із них сприймають дипфейк як нову форму онлайн-гумору та розваг, а не як інструмент обману чи шантажу. З кожним роком технологія дипфейку вдосконалюється, і відрізнити справжні відеоматеріали від підроблених стає дедалі складніше. Потерпають не лише знаменитості та публічні особи, а й пересічні користувачі. Кар'єра та репутація людини можуть бути скомпрометовані й повністю зруйновані, а підроблені відеоматеріали зі світовими лідерами здатні спричинити дипломатичні конфлікти та навіть збройні зіткнення. На законодавчому рівні вкрай складно врахувати всі аспекти розвитку та застосування сучасних технологій, тому соціальні мережі намагаються самостійно впроваджувати інструменти, що обмежуватимуть використання технології дипфейку.

Слід врахувати, що технологія дипфейк набула широкого поширення в умовах відсутності нормативного регулювання. Таким чином вона підриває засади демократії, дестабілізує довіру громадян до органів державної влади та правових інститутів, вводить виборців в оману, а також становить загрозу громадській безпе-

ці та загострює соціальні суперечності в сучасних умовах російсько-української війни.

Наприклад, 16.03.2022 мережею почав ширитися дипфейк з Президентом України В. Зеленським. У відео він нібито звернувся до народу України із закликом скласти зброю. Проте творці дипфейку не змогли правильно синтезувати голос президента, колір обличчя відрізнявся від кольору тіла, саме тіло було занадто статичне, міміка обмежена. Пізніше фейкове відео видалили зі своїх платформ Facebook та Instagram.

Російські пропагандисти поширюють у тіктоці відео зі згенерованими штучним інтелектом військовими, які, нібито перебуваючи на різних ділянках фронту, розповідають про «обвал оборони» та «проникнення російських військ у фланги». [1]

Голова Донецької облдержадміністрації, начальник обласної військової адміністрації Вадим Філашкін повідомив, що в мережі поширюється дипфейкове відео з начебто його коментарем про ситуацію в Покровській громаді.

У сфальшованому відео йдеться про те, що начебто місцеві жителі організовують мітинги проти ЗСУ, конфліктують з військовими, а тому в громаді буде проведена примусова евакуація населення. Ця інформація не відповідає дійсності.

«Голос на відео не належить мені, а озвучена інформація повторює російські пропагандистські наративи та покликана спричинити напруження в суспільстві», — заявив Вадим Філашкін і закликав усіх уважно ставитись до інформації в інтернеті та довіряти тільки офіційним джерелам. [2]

Потік дезінформації набув такого масштабу, що чимало соціальних мереж взяли за протидію дипфейкам. Facebook і Twitter запроваджують автоматичне виявлення та видалення підроблених відео. Великі технологічні корпорації — зокрема Microsoft і Amazon — вкладають кошти в розробку програмного забезпечення для розпізнавання фейкових матеріалів. Над вирішенням цієї проблеми працює й наукова спільнота.

Цивільно-правова відповідальність за створення та поширення дипфейк-контенту має ґрунтуватися на загальній конструк-

ції цивільного правопорушення, передбаченій ЦК України, однак кожен із чотирьох елементів складу набуває специфічного змісту в умовах цифрового середовища.

Коло потенційних відповідачів у дипфейк-спорах не обмежується безпосереднім автором синтетичного контенту. Залежно від обставин справи, до нього можуть належати такі суб'єкти як: автор дипфейку, замовник або особа, яка профінансувала створення дипфейку, платформа або соціальна мережа, поширювач контенту, засіб масової інформації.

Окрему категорію становлять дипфейки, що створюються та поширюються державними структурами держави-агресора як інструмент інформаційної війни. У такому разі відповідальність виходить за межі класичного цивільно-правового делікту і підлягає розгляду в контексті міжнародно-правової відповідальності та репараційних механізмів, що наразі формуються в рамках реакції міжнародної спільноти на збройну агресію проти України.

Отже, ефективний цивільно-правовий захист від дипфейку потребує не лише застосування наявних загальних норм ЦК України, а й запровадження спеціального регулювання, яке б визначило порядок сповіщення платформ, строки реагування, розподіл тягара доказування та механізми забезпечення позову щодо цифрового контенту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Горон Д. В тіктоці поширюють ШІ-дипфейки з військовими, які розповідають про «обвал української оборони», ЦПД. URL: <https://detector.media/infospace/article/246425/2025-12-18-v-tiktotsi-poshyryuyut-shi-dypfeyky-z-viyskovymy-yaki-rozpovidayut-pro-obval-ukrainskoi-oborony-tspd/>
2. Голос на відео не належить мені: ворог запустив «дипфейк» про ситуацію в Покровську. URL: <https://armyinform.com.ua/2024/09/28/golos-na-video-ne-nalezhyt-meni-vorog-zapustyv-dipfejk-pro-sytuacziyu-v-pokrovsku/>
3. Цивільний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>